

Tartu maakonnas Nõo vallas Siili kinnistu (registriosa nr 3958250, katastritunnus 52801:009:0799) eraldisel 1 kavandatud aegjärgse raie keskkonnamõtjude hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes OÜ Landekeri volitatud esindaja Raido Tammiku 27.06.2024 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõtju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 81, metsaseaduse § 41 lõige 81 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõtju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ otsustab Keskkonnaamet:

1.1. Jätta algatamata Tartu maakonnas Nõo vallas Siili kinnistu eraldisel 1 kavandatud aegjärgse raie keskkonnamõtjude hindamine (KMH).

1.2. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõtju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Raido Tammik esitas 27.06.2024 Keskkonnaametile metsateatise, millega kavandab Siili kinnistu eraldisel 1 (1,32 ha) aegjärgset raie hinnangulise raie mahuga 95 tm. Metsateatis on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris numbriga 50001039965.

Eesti looduse infosüsteemi (edaspidi EELIS) andmetel asub eraldis Keeri-Karijärve looduskaitseala Keeri-Karijärve piiranguvööndis ja ühtlasi Natura 2000 võrgustikku kuuluval Keeri-Karijärve loodusala.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõtjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõtju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtsusest.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Aegjärkset raiet kavandatakse eraldisel 1 (1,32 ha) hinnangulise raie mahuga 95 tm.

Aegjärkse raie korral raiutakse antud juhul I järguga (täius enne raiet on 63%) raielangilt ühe aasta jooksul puud kuni seadusega lubatud puistu täiuseni (30% täius). Aegjärkse raie eesmärgiks on metsa uuendamine, uue metsapõlve looduslikule tekkele tingimuste loomise ja kaasaaitamisega.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Siili kinnistu asub Tartu maakonnas Nõo vallas. Kavandatud raie jääb alale, kus kehtib 2006. aastal kehtestatud Nõo valla üldplaneering¹, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja¹ §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietööl on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

¹ <https://nvv.ee/uldplaneering>

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Siili kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspiirkonnas. Raiega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raialal ei esine taastumatu loodusvarasid. Raieks kavandatud eraldis asub jänesekapsa-kõdusoo kasvukohatüübis ja eraldisel kasvab küps kase enamusega puistu.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raie otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus kavandatav raie läbi viiakse. Raielangiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raie kavandatakse metsamaastikus, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kavandatud raie jääb Keeri-Karijärve looduskaitseala Keeri-Karijärve piiranguvööndisse. Keeri-Karijärve looduskaitseala kaitse-eesmärgid on loetletud Keeri-Karijärve looduskaitseala kaitse-eeskirjas². Tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud kaitse-eeskirja §-s 15.

Keeri-Karijärve looduskaitseala hõlmab täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvat Keeri-Karijärve loodusala.

EELIS-e andmetel kattub kavandatud aegjärgne raie osaliselt loodusdirektiivi elupaigatüübiga lamminiidud (6450).

Kavandatud raie 30-meetrise ulatusega mõjualasse jääb EELIS-e andmetel riigimetsa kvartali PE173 eraldisel 3 asuv vääriselupaik ja elupaigatüüp vanad loodumetsad (*9010), samal alal on II kategooria kaitsealusel liigi, roheline kaksikhamba kasvukoht ning projekteeritav Metsaelupaikade looduskaitseala Metsaelupaikade sihtkaitsevöönd.

Kultuuriväärtusi raialal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

² Vabariigi Valitsuse 28.02.2006 määrus nr 58, <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072023057>.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöörduvus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate raiete keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raiete mõju keskkonnaelementidele:

Vesi – kavandatud raie veekogusid ei mõjutata, mõju veerežiimile ei ole oluline.

Välisõhk ja kliima - kavandatud raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus - kavandatud raie ei mõjuta maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele – kavandatud raialal ei ole neid elemente ja kavandatud raie neid ei mõjuta. Raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskooormus. Raietööde mõju on lokaalne ja elanikkonda oluliselt ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks nädal.

Piiriülest mõju kavandatava tegevusega ei kaasne.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1. Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Eelpool nimetatud raie on kavandatud Keeri-Karijärve looduslal. Ala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Keeri-Karijärve loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi³ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur

³Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁴ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatud aegjärgse raie käigus raiutakse puid hajali üle raicalangi puistu täiuseni 30%.

Aegjärgse raie järel säilib 30% täiusega puistu ja metsamaastik ei killustu, vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas, maastikuilme ei muutu.

Kavandatud aegjärgne raie eraldisel 1 kattub osaliselt (0,1 ha ulatuses) Keeri-Karijärve loodusala kaitse-eesmärgiks oleva loodusdirektiivi elupaigatüübiga lamminiidud (6450).

Lamminiidule on ohuteguriks võsastumine ja metsastumine, mida aitab vältida poolloodusliku koosluse hooldamine niitmise või kariloomade karjatamisega. Metsa inventeerimisandmete alusel kasvab eraldisel 1 jänsekapsa-kõdusoo kasvukohatüübi III boniteediklassi küps kase enamusega puistu, mille täius on 63%. Antud puistu näol on lamminiidul tegemist sama niiduga piirnevaid metsamassiive ühendava kitsa metsaribaga. Kavandatud raie käigus raiutakse puistu hajusalt hõredamaks, puistu säilib. Negatiivset mõju mulla veerežiimile alaliselt liigniiskel madalloomullal on võimalik vältida, kui puidu kokkuvedu tehakse külmunud pinnaselt.

Kavandatud raie 30-meetrise ulatusega mõjualasse jääb EELIS-e andmetel riigimetsa kvartali PE173 eraldisel 3 asuv elupaigatüüp vanad loodusemetsad (*9010). Aegjärgse raie käigus raiutakse puistu hajusalt hõredamaks, puistu säilib. Raie ei mõjuta metsaelupaigatüübi tormikindlust. Raie alal ja selle mõjualas puistud säilivad, seega metsaelupaigatüüp ei muutu avatuks tuultele ja ei tekki olulist negatiivset servaeefekti mõju. Puistu säilimine metsaelupaigatüübiga piirneval alal tagab, et valgus- ja niiskuse režiimi muutused metsaelupaigatüübi sees ei ole olulised.

Kavandatud aegjärgne raie ei kahjusta lamminiitu, kui tööde tegemisel pinnast ei kahjustata ja niidetavale alale raidmeid ei jäeta. Kavandatud aegjärksel raiel on poollooduslikule kooslusele positiivne mõju, kui raiel järgitakse poollooduslike koosluste hooldamise üldnõudeid⁵.

Seega ei ole kavandataval raiel olulist negatiivset mõju Keeri-Karijärve loodusala kaitse-eesmärkidele.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2006 määrusega nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“.

⁴ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

⁵ Poollooduslike koosluste hooldamise kohta on võimalik leida infot Keskkonnaameti lehel, maahoolduse büroo alajaotuses aadressil <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/looduskaitse/parandniitude-hooldamine>

Kuna kavandatud raicalal ega mõjualas (30 m servadest⁶) ei asu EELIS-e andmetel muid Keeri-Karijärve loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaiku ega liikide elupaiku, siis kavandatud raie Keeri-Karijärve loodusala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatav raie ei mõjuta ebasoodsalt Keeri-Karijärve loodusala kaitse-eesmärke ega terviklikkust.

3.3.1.3. Mõju kaitstavale loodusobjektile

Raie on kavandatud Keeri-Karijärve looduskaitseala Keeri-Karijärve piiranguvööndisse. Mõju looduskaitseala kaitse eesmärkidele, mis kattuvad Keeri-Karijärve loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud peatükis 3.3.1.2.

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine. Kavandatud aegjärksel raiel puudub oluline mõju piiranguvööndi kaitse-eesmärgiks seatud elustiku mitmekesisuse säilitamisele. Elustiku mitmekesisust aitab säilitada, kui raie tegemisel jäetakse raielangile hektari kohta alles vähemalt 20 tihumeetrit puid, mida ei koristata ja mis jäävad metsa alatiseks. Säilikpuud võib välja valida juba enne aegjärkse raie I järgu tegemist.

Kavandatud raie 30-meetrise ulatusega mõjualasse jääb EELIS-e andmetel riigimetsa kvartali PE173 eraldisel 3 asuv vääriselupaik. Aegjärkse raie käigus raiutakse puistu hajusalt hõredamaks, puistu säilib. Raie ei mõjuta vääriselupaiga tormikindlust. Raie alal ja selle mõjualas puistud säilivad, seega vääriselupaik ei muutu avatuks tuultele ja ei tekki olulist negatiivset servaeefekti mõju. Puistu säilimine vääriselupaigaga piirneval alal tagab, et valgus- ja niiskusrežiimi muutused vääriselupaga sees ei ole olulised.

Kvartali PE173 eraldise 3 alal on EELIS-es andmetel ka II kategooria kaitsealuse liigi, roheline kaksikhamba kasvukoht. Roheline kaksikhamba kasvab niisketes häiludega sega- või lehtmetsades. Liiki peetakse metsa järjepidevuse suhtes nõudlikuks, seega eelistab kasvada looduspõhises metsades. Kasvab eelistatult jämedamate lehtpuude tüvede alumises osas. Liigi kasvukohti ohustab puuliikide osakaalu muutmine metsades, metsade vanuse muutumine: vanade metsade ja suurte puude kadumine, lageraied, metsade killustumine, lagupuidu puudus. Väljaspool roheline kaksikhamba kasvukohta kavandatud aegjärkse raie tegemisel ei ole sellele liigile olulist mõju, sest raie alal ja selle mõjualas puistud säilivad, kasvukoht ei muutu avatuks tuultele, ei tekki olulist negatiivset servaeefekti mõju. Puistu säilimine kasvukohaga piirneval alal tagab, et valgus- ja niiskusrežiimi muutused kasvukohas ei ole olulised.

Kavandatud raicalal ja mõjualas ei esine EELIS-e andmetel muid Keeri-Karijärve looduskaitseala kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi, mida raie mõjutaks.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raie on kooskõlas üldplaneeringuga, Keeri-Karijärve looduskaitseala kaitse-eeskirjaga, looduskaitse- ja metsaseadusega ning eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Kaitse-eeskirja § 15 punkti 3 alusel on piiranguvööndis keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnasel.

⁶ Runnel, K. 2021. RMK rakendusüri „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“.

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks

3.4. Eelhinnangu järeldus

Kavandatud aegjärksel raiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana looduskaitseaduse § 55 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Keeri-Karijärve loodusalale, mis kuulub Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja ala terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariolukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus avaldatakse Avalikes Teadaannetes.

Eelhinnangu koostaja:

Priit Pääslane

metsahoiu vanemspetsialist

Keskkonnaameti metsaosakond